

Дутчак О. В.*

ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИЧНИХ КАРТОК ЯК ЕФЕКТИВНОГО ЗАСОБУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В МОЛОДШІЙ ШКОЛІ

Стаття присвячена методам використання лексичних карток для якісного засвоєння лексичного матеріалу учнями молодшої школи, особливо першого класу.

З 2012 року англійська мова в загальноосвітніх навчальних закладах викладається з першого класу. Це значно ускладнює процес навчання. Чим молодша дитина, тим менше вона пристосована до навчання.

Але є й інші чинники, що ускладнюють на процес навчання.

1. Одна година на тиждень. Діти забудуть більшу частину того, що вчили на попередньому уроці.

2. Підручники, за якими займаються діти, не завжди відповідають тим вимогам, які необхідні для якісного вивчення іноземної мови.

3. Пам'ять у школярів молодшої школи слабша, ніж у старшокласників. Це стосується як довільного, так і самовільного запам'ятовування.

4. Увага шестиліток дуже нестійка. Одиниці витримують 35-40 хвилин уроку. Вони швидко втомлюються. Крім того, незначна зміна в класі, що не стосується уроку, може відвернути увагу учнів від процесу навчання. Щоб повернути їх у русло, необхідне вчителю, потрібен час.

Освітня програма початкової школи передбачає оволодіння учнями навичками та вмінням аудіювання, мовлення, читання та письма [1]. Відтак, педагог повинен володіти певними знаннями щодо навчання молодших школярів іноземної мови, зокрема:

- основами теорії формування навичок читання;
- основами формування вмінь читання.

Варто зупинитись на досвіді декількох учених, які займались подібною проблемою. Американський дитячий лікар і психолог Глен Доман досліджує психологію розумового розвитку дітей. Він є автором всесвітньо відомої серії «М'яка революція», що охоплює книги «Як дати дитині енциклопедичні знання», «Як навчити дитину математики», «Як навчити дитину читати», «Як розвинути розумові та фізичні здібності дитини» та ін. Одна з його робіт «Як навчити дитину читати» є в контексті нашої проблеми. У цій роботі розкривається його методика, за допомогою якої можна успішно навчити читати будь-яку дитину з раннього віку. Але методикою Домана можна скористатися не лише в роботі з дітьми двох-трьох років, але і з учнями молодшої школи. Система вправ за допомогою лексичних карток дозволяє протягом короткого часу (п'ять-десять хвилин

---

* **Дутчак О. В.**

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

за урок) розвинути навички читання [4].

Популярністю серед учителів і батьків користуються флеш-картки з лексичним змістом японського вченого Макото Шичида. Починати заняття з флеш-картками можна з раннього віку (двох-трьох років) і продовжувати в початковій школі. Принцип методики раннього розвитку Макото Шичида полягає в тому, що інформація малюкові подається у вигляді картинок з різними тематичними зображеннями або словами. Флеш-картки показують дитині багаторазово і з різною швидкістю, щоб у неї не пропадав інтерес до занять. Подібна подача матеріалу допомагає розвинути в дитини фотографічну пам'ять, від якої багато в чому залежатиме розвиток мовлення і читання [5].

Викликати інтерес в учнів до вивчення іноземної мови у молодшій школі вкрай необхідно. Це залежить більшою мірою від учителя. Про використання лексичних карток писали такі вчені як А. Капська та Г. Малькевич. Вони наголошували, що будь-який вид роботи вимагає від учителя максимальної віддачі на уроці. Тоді можна очікувати доброго результату. Робота з картками не є виключенням [2; 3].

Метою нашої статті є розкриття важливості використання лексичних карток для підвищення ефективності викладання іноземної мови в початковій школі.

Мислення першокласника має наочно-дійовий характер: його висновки ґрунтуються переважно на безпосередніх спостереженнях. Дуже часто процес мислення в дітей ускладнюється тим, що вони наочно не уявляють колір, розміри та інші ознаки предметів, які мають стати об'єктом їхньої думки. Учні часто судять про предмети та ситуацію дуже однобічно, на основі якоїсь єдиної, часто нестійкої ознаки. Наприклад, треба вказати колір тварини. Учень бачить на малюнку коричневу кішку, але ніс у неї чорний. Він називає обидва кольори. Другий приклад: учитель показує старий портфель з порваною змійкою і вводить нове слово *old* (*старий*) в структурі *This is an old bag* (за хвилину до цього було введено нове слово *new* – *новий*) [6].

Учні дають свій варіант: це *розстібнутий* портфель. і таких прикладів багато.

Але всі ці проблеми не означають, що навчання дітей 6-7 років з англійської мови не матиме успіху. Виходячи з досвіду вчителів, можна зробити висновок, що дітей цього віку можна вчити, необхідно вчити і можна досягти добрих результатів.

Лексичні картки є одним із тих видів роботи на уроці і вдома, який допоможе успішно впоратися з багатьма проблемами, що виникають у процесі навчання.

Починати роботу з картками треба під час вивчення алфавіту. Це буде 6-8 урок (залежно від підручника) в першому класі. Усі букви алфавіту повинні бути на картках. Учитель вводить дві або три букви алфавіту й опрацює їх на уроці. На наступному уроці вивчають ще три букви й опрацюють першу та другу групу, використовуючи картки. Робота з картками проводиться у вигляді ігор.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

При вивченні алфавіту, коли вводиться наступна група букв, повторюються всі попередні. і так до останньої букви. Кожна буква має свій звук, тому необхідно готувати для кожного уроку групу карток зі словами для читання. Наприклад, коли ми вводимо букву Аа, то готуємо картки зі словами групи 3: ant, am, at, bad, can, cat і т. д. На перших уроках вивчення алфавіту перевіряти читання слів по картках не треба. Читати слова учні починають, коли вводиться п'ята група букв. Перед тим, як починати читання слів, необхідно приготувати декілька груп лексичних карток.

1 група. Слова за правилами читання голосних. Уся ця лексика подана нижче:

Читання 1 клас

1. e [e] pen, ten, bed, bell, leg, left, pencil, red, seven
2. i [i] big, ill, in, is, it, live, sister, sit, six, sixteen
3. a [æ] ant, am, at, bad, can, cat, hand, has, have, happy family, man
4. a [ɑ:] are, arm, car, carpet, dark, father, park, party, scarf
5. o [ɔ] box, boy, dog, doll, frog, from, hot, long, on, not
6. o [ou] close, cold, go, home, no, nose, old, open
7. all [ɔ:] all, ball, call, fall, small, tall, door, floor, or, four, forty
8. e, ee [i:] he, she, we, me, clean, tea, teacher, green, meet, tree
9. u [ʌ] bus, but, cup, jump, run, sun, sunny, Sunday, supper, under, us, brother, come, love, one
10. [ai] buy, fly, my, find, five, like, nice, nine
11. a [ei] cake, day, eight, face, grey, name, plate, say, table, take
12. ch [tʃ] chair, cherry, chick, child, children, chilly, picture
13. sh [ʃ] she, shelf, short, show
14. th [θ] thank, thick, thin, think, thirteen, thirty, three
15. th [ð] that, the, their, these, they, them, this, those
16. w [w] wash, watch, we, what, when, where, which, white, windy, winter, word

До уваги вчителів декілька видів роботи з лексичними картками, які можна проводити на уроці. Пропонуємо завдання для учнів *першого* класу (1 година на тиждень). Учителю бере п'ять карток з новою лексикою:

– показує нове слово учням і повторює його. Учні повторюють за вчителем;

– учитель бере картки зі словами, які учні вивчили на попередніх уроках (20-30 слів) і повторює з учнями, додавши нову лексику;

– об'єднуємо групу у дві команди і вибираємо капітанів. Змагання капітанів: хто більше прочитає слів за 30 секунд. Якщо капітан збивається, йому допомагають члени команди.

Ці вправи з картками мають низку переваг для учнів порівняно з іншими видами роботи:

– картки для дітей як елемент гри. Вони виконують усі

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

види роботи із задоволенням;

- лексика, яка вивчалась на попередніх уроках, повторюється на кожному уроці;

- учитель бачить роботу кожного учня і відповідальність учнів підвищується;

- навички читання з першого року навчання будуть на належному рівні.

2 група. Підмет, куди входять особові займенники I, you, he, she, it, we, they та деякі іменники, які можуть виступати в ролі підмета.

Згрупа. Wh-слова, прийменники, числівники, дієслова.

Друга та третя група можуть використовуватись на уроках у другому–четвертому класах.

У другому класі можна ускладнити види роботи з картками. Кількість карток може бути 70-80. Лексика пропонується частотна: займенники, дієслова, wh-слова та інші слова на вибір учителя. Види роботи на уроках у цих класах можуть бути такі:

- учні з учителем повторюють найчастотнішу лексику;
- змагання, у яких капітани команд намагаються прочитати якомога більше слів за одну хвилину;

- один учень читає слово, інший перекладає;

- робота з тематичною лексикою.

Ці види роботи дають можливість учням розрізняти лексику за частинами мови; розвивати навички перекладу; стимулюють їх до покращання результату роботи.

У третіх-четвертих класах можна задіяти і граматичні аспекти: частини мови, підмет, присудок.

Учитель пише на дошці в лінію частини мови:

Дієслово   іменник   прикметник   займенник   прийменник
(   )   (   )   (   )   (   )   (   )

Розкладає 25-30 карток на першій парті. На кожну частину мови призначає два-три учні. Учні повинні знайти слова своєї частини мови і покласти їх на відповідне місце.

Учитель роздає на кожну парту набір карток зі словами для побудови речення: I-drink-tea-in-the-morning He-goes-to-the-park-on-Sunday і т.д. Слова у наборі у довільному порядку. Учні повинні скласти речення.

Отже, робота з лексичними картками має багато переваг під час засвоєння матеріалу в початкових класах:

- учитель менше прив'язаний до підручника;

- картки дозволяють повторювати (лексичний) матеріал будь-якого уроку;

- учні сприймають роботу з картками як гру, а не як роботу;

- картки дозволяють працювати усім класом (групою), маленькими групами, у парах, індивідуально;

- працювати з картками можуть і батьки вдома.

Отже, можна з упевненістю сказати, що робота з картками розвиває не тільки навички читання, але й мовлення та письмо,

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

діти краще можуть писати диктант та прості речення. Окремі учні можуть читати невеличкі тексти.

Література:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор укр. видання доктор пед. наук, проф. Ф.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт 2003. – 273 с.
2. Капська А.І. Як навчати учнів виразно читати. – Київ.: Радянська школа, 1978. – 150 с.
3. Малькевич Г. Уроки культури читання // Початкова школа. – 1997. – №2.
4. Методика Глена Домана. Карточки Глена Домана. – Режим доступу: [http: umnyedetki/ru](http://umnyedetki/ru). Методика Глена Домана.
5. Методы Макото Шичида. – Режим доступу: <http://BabyBlog.ru/user/id1160561/219759>
6. Плaxотник В.М., Полонська Т.К. English: Пробн. підручник для 1-го кл. загальноосвітн. шк., ліцеїв та гімназій. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», – 272 с.: іл.

Колісниченко Є. С.*

ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПІД ЧАС САМОПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ШКОЛИ-ІНТЕРНАТУ

Стаття присвячена питанням організації та проведення самопідготовки, методам і прийомам керівництва самостійною роботою учнів, значенню педагогічного взаємозв'язку вчителя й вихователя.

Метою державної освітньої політики України є всебічний розвиток особистості, її талантів, фізичних та розумових здібностей, здатності до самореалізації в сучасному суспільстві. На досягнення поставленої мети спрямована і система освіти в закладах інтернатного типу, яка має забезпечити всебічний розвиток дитини як особистості. Предметом уваги тут є діти, позбавлені батьківського піклування, діти-сироти та діти з особливостями розвитку.

Пріоритетним завданням вихователя повинно стати забезпечення кожній дитині права на здобуття якісної освіти, ураховуючи, що все більшого значення в наш час набуває здатність до самоосвіти.

Перебування дітей у школі-інтернаті, з одного боку, позбавляє їх необхідності самостійно планувати та контролювати свою поведінку через сталий режим дня, постійні вказівки педагогів, контроль з боку вихователів, а, з іншого боку, режим і виховна система такого закладу сприяє впровадженню в життя вихованців різних видів самостійної роботи.

Обґрунтуванню сутності самостійної роботи були присвячені дослідження В.Буряка, Н.Дайрі, О.Савченко. Ю. Чабанським, Т. Шамовою, Л. Жаровою та ін. здійснювалася класифікація самостійної роботи; форми організації самостійної роботи досліджували А.Алексюк, М. Скаткін.

---

* © Колісниченко Є. С.